

බදු වක්‍ර අංක : 07
ද්විතියික සේවා නියුක්තිය මගින් බදු අඩු කිරීම සඳහා වන අනුප්‍රමාණ

ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තික ප්‍රකාශය ලබා දී නොමැති සේවා නියුක්තිකයකුගේ සේවා නියුක්තිය මගින් ලැබීම් සහ ලාභවලින් හෝ සේවායෝජකයින් එක් අයෙකුට වැඩි සංඛ්‍යාවක් යටතේ සේවයේ නියුක්ත වන සේවා නියුක්තිකයකුගේ සේවා නියුක්තිය මගින් ලැබීම් සහ ලාභ සම්බන්ධයෙන් බදු අඩු කිරීම සඳහා වන අනුප්‍රමාණ මෙහි දක්වා ඇත.

සේවා නියුක්තිකයෙකු සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, ද්විතියික සේවා නියුක්තිය යනුවෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ සේවා නියුක්තිකයාගේ ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තිය නොවන ඕනෑම සේවා නියුක්තියකි. යම් පුද්ගලයෙකුට ද්විතියික සේවා නියුක්ති ගිවිසුම් ගණනාවක් තිබිය හැකි ය; නමුත් යම් තක්සේරු වර්ෂයක් තුළ එම පුද්ගලයාට තිබිය යුතු වන්නේ එක් ප්‍රාථමික සේවා නියුක්ති ගිවිසුමක් පමණි.

මෙම බදු වක්‍රය අදාළ කර ගැනීමේ දී, සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ආදායමෙන් කරනු ලබන අඩු කිරීම් වලින් සැමවිටම මුළු බදු බැඳියාවම ආවරණය නො විය හැකි ය. එවැනි අවස්ථාවල දී, සේවා නියුක්තිකයා කාර්තුමය වාරික ගෙවීම් හා අවසාන ගෙවීම් මගින් නියමිත ගෙවීම් කළ යුතු ය. අතිරික්ත බදු මුදලක් අඩු කර තිබේ නම්, දේශීය ආදායම් පනතේ විධිවිධානවලට යටත්ව සේවා නියුක්තිකයාට ආපසු ගෙවීමක් ලබා ගැනීම සඳහා හිමිකම් ලැබේ.

01. වාසික සේවා නියුක්තිකයා

දේශීය ආදායම් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව සේවා නියුක්තිකයා වාසිකයකු වේ නම්, ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තියෙන් වන ආදායම මත පදනම්ව 7.1 වක්‍රයෙහි **සපයා ඇති සුදුසු අනුප්‍රමාණ** මගින් බද්ද අඩු කළ යුතු ය. සේවා නියුක්තිකයා විසින් තම ද්විතියික සේවා නියුක්තික ප්‍රකාශයේ සඳහන් කර ඇති ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තික ආදායම සඳහා අනුරූප වන අනුප්‍රමාණය අදාළ කර ගන්න.

කෙසේ වුව ද, සේවා නියුක්තිකයා ද්විතියික සේවා නියුක්තික ප්‍රකාශයක් ඉදිරිපත් කර නොමැති නම් හෝ සිය ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ආදායම පිළිබඳ විස්තර අනාවරණය කර නොමැති නම් ද්විතියික සේවා යෝජක ඉහළම අනුප්‍රමාණය (36%) අදාළ කර ගත යුතු ය.

7.1 වක්‍රය -ද්විතියික සේවා නියුක්තියෙන් බදු අඩු කිරීම සඳහා වන අනුප්‍රමාණ-වාසිකයින්

1 වන කාණ්ඩය		ද්විතියික සේවා නියුක්තිය මගින් වන පාරිශ්‍රමිකයන් මත බදු අනුප්‍රමාණය
1. ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තිය මගින් මුළු මාසික ලැබීම් හා ලාභ සහ ද්විතියික සේවා නියුක්තිය මගින් මාසික ලැබීම් හා ලාභවල එකතුව රු. 150,000ට වඩා අඩු නම්		0%
2. 1. ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තිය මගින් මුළු මාසික ලැබීම් හා ලාභ සහ ද්විතියික සේවා නියුක්තිය මගින් මාසික ලැබීම් හා ලාභ වල එකතුව රු. 150,000ට වඩා වැඩි නම් සහ රු. 233,333ට වඩා අඩු නම්		6%
2 වන කාණ්ඩය		
2. ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තිය මගින් මුළු මාසික ලැබීම් හා ලාභ සහ ද්විතියික සේවා නියුක්තිය මගින් මාසික ලැබීම් හා ලාභ වල එකතුව රු. 233,333ට වඩා වැඩි නම් , අදාළ බදු අනුප්‍රමාණ පහත දී ඇති පරිදි තීරණය කර ගත යුතුය;		
ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තිය මගින් වන මාසික ලැබීම් සහ ලාභ (රු.)		ද්විතියික සේවා නියුක්තිය මගින් වන පාරිශ්‍රමිකයන් මත බදු අනුප්‍රමාණය
0 – 150,000		6%
150,001 - 233,333		18%
233,334 - 275,000		24%
275,001 – 316,667		30%
316,667 සහ ඉහළ		36%

උදාහරණය 01:

ජයනාථ මහත්මිය A පුද්ගලික සමාගමේ වාසික සේවා නියුක්තිකයකු වන අතර සේවා නියුක්තිය මගින් (මූල්‍යමය නොවන ප්‍රතිලාභ ඇතුළුව) ඇයගේ මාසික නිත්‍ය ලාභය (පාරිශ්‍රමිකය) රු. 250,000 කි. නවද, ද්විතියික සේවා නියුක්තිය ලෙස B සමාගම මගින් ඇය රු. 100,000 ක මාසික ස්ථිර ගෙවීමක් ලබයි.

ද්විතියික සේවා නියුක්තිය මත බදු බැඳියාව පහත පරිදි ගණනය කළ යුතු ය.
 ඇයගේ ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ආදායම වන රු. 250,000 ක මුදල රු. 233,334 – 275,000 ආදායම් පරාසය යටතට වැටෙන

හෙයින් ද්විතීයික සේවා නියුක්තිය මත අදාළ වන බදු අනුප්‍රමාණය 24% කි.

එනම්, අඩු කළ යුතු බද්ද $රු.100,000 \times 24\% = \underline{24,000}$

දදාහරණය 02:

වත්දන මහතා P පෞද්ගලික සමාගමේ වාසික සේවා නියුක්තියක වන අතර ඔහුට සේවා නියුක්තියෙන් (මූල්‍ය නොවන ප්‍රතිලාභ ඇතුළත්ව) ලැබෙන නිත්‍ය මාසික ප්‍රතිලාභය (පාරිශ්‍රමිකය) රු. 170,000කි. තවද, ඔහුගේ ද්විතීයික සේවා නියුක්තිය වශයෙන් Q සමාගමෙන් ඔහුට රු. 35,000ක ස්ථිර මාසික ගෙවීමක් ලැබේ.

ද්විතීයික සේවා නියුක්තිය මත බදු බැඳියාව පහත දක්වා ඇති පරිදි ගණනය කළ යුතු ය.

ඔහුගේ ආදායම් වන ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ආදායම රු. 170,000 සහ ද්විතීයික සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන ආදායම රු. 35,000 (ප්‍රාථමික සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන මාසික ලැබීම් සහ ලාභ සහ ද්විතීයික සේවා නියුක්තියෙන් ලැබෙන මාසික ලැබීම් සහ ලාභ වල එකතුව රු. 233,333ට වඩා අඩු වේ) 7.1 වගුවේ 1 වන කාණ්ඩයේ 2 වන අයිතමයට අයත් වන බැවින් ද්විතීයික සේවා නියුක්තියට අදාළ බදු අනුප්‍රමාණය වන්නේ 6% ය.

ඒ අනුව, ද්විතීයික සේවා නියුක්තිය මත අඩු කළ යුතු බදු ප්‍රමාණය වන්නේ $රු. 35,000 \times 6\% = \underline{2,100}$

02. නිර්වාසික සේවා නියුක්තිය

දේශීය ආදායම් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව සේවා නියුක්තියා නිර්වාසිකයකු (ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියෙකු වුව ද නොවුව ද) වන්නේ නම්, කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් හෝ ඔහු විසින් බලය පැවරූ නිලධාරියකු (ලේකම් අංශය) විසින් වෙනත් ආකාරයක යම් විධානයක් නිකුත් කර නොමැති නම් මිස, 7.2 වකුයේ සපයා ඇති අනුප්‍රමාණයෙන් සේවයෝජකයා විසින් බදු අඩු කළ යුතු ය.

7.2 වකුය - ද්විතීයික සේවා නියුක්තියෙන් බදු අඩු කිරීම සඳහා අනුප්‍රමාණ - නිර්වාසිකයින්

ද්විතීයික සේවා නියුක්තිය මගින් මාසික පාරිශ්‍රමිකයන් (රු.)	බදු අනුප්‍රමාණය
ද්විතීයික සේවා නියුක්තියෙන් මුළු පාරිශ්‍රමිකය මත	36%